

AMNESTYN SUOMEN OSASTON TOIMINTAKERTOMUS 2014

1. PÄÄKAMPANJAT

1.1. Turvapaikka- ja maahanmuuttotyö

Säännöt säilölle: Hallitus antoi eduskunnalle pitkään vaatimamme esityksen ulkomaalaisten säilöönottoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Esitys ei vastannut toiveitamme ja lausuntojen ja vaikuttamistyön avulla saimme siihen muutoksia sisäministeriön valmistelussa ja myöhemmin valtioneuvoston käsittelyn aikana. Lausuimme säilöönotto-ehdotuksesta sisäministeriölle ja toimitimme lausuntomme laajalla jakelulla sidosryhmien tiedoksi. Olimme vuoden aikana eduskunnan perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan sekä sosiaali- ja terveysministeriön alaisen lastensuojelujaoksen kuultavana säilöönotosta. Olimme myös suoraan yhteydessä poliittisiin puolueisiin aiheesta, kirjeitse ja sähköpostitse.

Aihe näkyi tukijaviestinnässämme, aktivistien toiminnassa sekä mediassa ja sosiaalisen median kanavissa. Joukko paikallisryhmien aktiiveja osallistui Säännöt säilölle -kampanjan vaikuttamistyöhön kirjoittamalla kirjeitä ministereille alaikäisten säilöönottoa koskevan lakiesityksen ollessa hallituksen käsittelyssä syyskuussa. Ministereille lähetettiin yli 100 viestiä. Lakiesityksen siirryttyä eduskuntaan kirjoittamista jatkettiin eduskunnan hallintovaliokunnan jäsenille. Jo keväällä puolueiden puheenjohtajat vastaanottivat yhteensä yli 4500 sähköpostiviestiä tukijoilta ja kampanjaan osallistuneilta.

Esitys on edelleen eduskunnan käsiteltävänä. Esityksessä ehdotetaan ilman huoltajaa olevien turvapaikanhakijalasten säilöönoton kieltämistä mutta kielteisen päätöksen saaneita 15–18 -vuotiaita lapsia voitaisiin edelleen ottaa säilöön jopa kuudeksi vuorokaudeksi. Lapsiperheiden säilöönottoa ei rajoitettaisi nykyiseltään. Esityksessä ei ehdoteta vaihtoehtoja säilöönotolle vaan siinä on keskitytty säilöönottoyksikön toiminnan kehittämiseen ja säilöön otettujen oikeuksien rajoittamiseen.

Maasta poistamiset: Kattavassa vastauksessaan suosituksiimme ja kysymyksiimme poliisihallitus lupasi toteuttaa joitakin maasta poistettavien henkilöiden oikeuksiin liittyviä suosituksiamme. Vuoden aikana viestimme palautettavien henkilöiden oikeuksista kaikille keskeisille viranomaisille. Kävimme Helsingin ulkomaalaispoliisin kanssa perusteellisen keskustelun, jossa esitimme keskeiset 2013 selvitykseemme perustuvat kehitysehdotukset. Esitimme suosituksia palautuksia koskevien ohjeiden, koulutuksen ja sisäisen valvonnan kehittämiseksi sekä palautettavien terveydentilan ja haavoittuvassa asemassa olevien tilanteen huomioimiseksi. Keskustelimme aiheesta myös valvontaviranomaisten eli vähemmistövaltuutetun toimiston sekä Eduskunnan oikeusasiamiehen kanssa.

Muu vaikuttamistyö: Osallistuimme sisäministeriön työryhmään, jossa käsiteltiin EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän kansallista voimaansaattamista. Pyrimme vaikuttamaan siihen, että menettelydirektiivissä olevat oikeudelliset takeet jäävät myös Suomen menettelyyn. Lausuimme menettelydirektiivistä sisäministeriölle ja hallintovaliokunnalle.

Otimme kantaa hallituksen esitykseen ulkomaalaisten vapaaehtoisesta paluusta, tilapäisestä oleskeluluvasta ja karkotuksesta perusteellisella asiantuntijalausunnolla. Esityksen tarkoituksena oli vakiinnuttaa vapaaehtoisesta paluusta järjestelmä, rajoittaa tilapäisen oleskeluluvan myöntämistä ja helpottaa karkotusta. Järjestöjen vaikuttamistyön ansiosta eduskunnassa oli kirjoittamishetkellä mielenkiintoa muuttaa hallituksen esitystä. Lausuimme esityksestä sisäministeriölle ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Lausuimme lisäksi sisäministeriölle luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi ohjelmaksi 2014–2020 sekä luonnoksesta ulkomaalaislain hakumenettelyjen muuttamiseksi. Lausuimme myös oikeusministeriölle ns. pakolaisvakoilun tuomasta lainsäädännön muutostarpeita koskevasta selvityksestä.

Toimitimme SOS Europe -kampanjan eurovaalilupauksen suomalaisille euroehdokkailla. Yli 40 suomalais ehdokasta yli puoluerajojen allekirjoitti lupauksen. Neljä suomalaismieppiä allekirjoitti lupauksen toimia ihmisoikeusmyönteisen pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan puolesta.

1.2. Sananvapaus Venäjällä

Venäjän sananvapauden puolesta kampanjoitiin alkuvuodesta Sotši-kampanjan ja loppuvuosi Älä vaikene! -kampanjan (Speak out!) puitteissa. Kolme pitkäaikaisen työme kohteena olevista ns. Bolotnajan mielipidevangeista vapautui vuoden aikana. Mihail Kosenko vapautui kesällä psykiatriasta pakkohoidosta, mutta syytteitä ei kuitenkaan ole kumottu. Jaroslav Belousov ja Artjom Savolov vapautuivat loppuvuodesta suoritettuaan tuomionsa.

Tammikuussa 2014 usean Amnesty osaston johtajat luovuttivat Moskovassa presidentin kansliaan Sotši-kampanjan vetoamuksen, johon oli kertynyt kaikkiaan yli 300 000 nimeä - Suomesta noin 8 200. Kampanja ja osaston johtajien vierailu Moskovassa sai hyvin näkyvyyttä suomalaisessa mediassa ja olympialaisten myötä myös Venäjän ihmisoikeustilanne nousi suomalaismedian agendalle.

Helmikuussa Suomen osasto isännöi *Freedom of Expression in Russia* -kokousta, jossa oli mukana n. 30 delegaattia Amnestyn Euroopan osastoista, kansainvälisestä sihteeristöstä ja Brysselin toimistosta, sekä kaksi venäläistä ihmisoikeuspuolustajaa Konstantin Baranov ja Andrei Jurov. Kokouksessa hahmoteltiin Amnestyn vuosien 2014-15 Venäjä-kampanjointia, jossa painopiste siirtyi viranomaisvaikuttamisesta venäläisen kansalaisyhteiskunnan tukemiseen.

Älä vaikene! -kampanjan päätapahtuma oli lokakuussa järjestetty toimintaviikko. Viikon aikana järjestettiin kahdeksan mielenilmausta Helsingissä, Kuopiossa, Oulussa ja Joensuussa. Kampanjaan oli mahdollista osallistua myös Facebookissa. Kampanjan päätavoite oli solidaarisuusviestien, -kuvien ja -videoiden välittäminen tapahtumista jaettavaksi sosiaalisessa mediassa venäläisten aktivistien kanssa. Kampanjan aiheista julkaistiin verkkosivuilla useita blogeja. Paikallisyhymät, Venäjäkoordinaatio ja Sateenkaariverkosto osallistuivat aktiivisesti kampanjointiin. Kuusi suomalaista järjestöä liittyi presidentti Putinille osoitettuun Venäjän kansalaisjärjestölain kumoamista vaativaan avoimeen kirjeeseen.

Olimme tiiviissä yhteydessä Suomen Moskovan suurlähetystöön mm. Bolotnaja-aukion tapahtumista syytettyjen, kansalaisjärjestölain perusteella syytettyjen järjestöjen ja henkilöiden ja ympäristöaktivisti Vitishkon oikeudenkäynneistä. Lähetystön edustajien toivottiin osallistuvan oikeudenkäynteihin tarkkailijoina. Toiminnanjohtaja tapasi Suomen Moskovan suurlähettilään tammikuussa Moskovassa ja keväällä tapasimme lähetystön ja ministeriön Venäjä-yksikön ihmisoikeuksien seurannasta vastaavia virkamiehiä. Keskustelimme lähetystön mahdollisuuksista tukea ihmisoikeuspuolustajia ja kansalaisyhteiskuntaa. Ulkoministerille lähetettiin vuoden aikana useita kirjeitä kampanjan aiheista. Vastauksissa todettiin ministerin mm. nostaneen tapaamisissa esiin mainitsemiamme ihmisoikeuskysymyksiä.

Toiminnanjohtaja tapasi venäläisiä ihmisoikeusaktivisteja Moskovassa tammikuussa. Tapasimme toukokuussa pietarilaisen aktivistin Andrey Kalikhin ja järjestimme toimistolla yhdessä SETAn kanssa aktivistitapaamisen, jossa vieraina oli aktivisteja lhbti-järjestöistä Arkangelista ja Murmanskista.

Marraskuussa tapasimme pietarilaisen ADC Memorial -järjestön johtajan Stefania Kulaevan, jonka kanssa keskustelimme konkreettisista yhteistyömahdollisuuksista pietarilaisten aktivistien kanssa vuodelle 2015 suunnitellun järjestöyhteistyötä koskevan pilottiprojektin puitteissa.

Vuoden aikana vapaaehtoisista koostuvaa Venäjä-koordinaatiota laajennettiin ja Helsinkiin perustettiin uusi Venäjä-työhön erikoistuva paikallisryhmä.

1.3. Seksuaalioikeudet – My body by rights -kampanja

Post-2015 –prosessi: Suomen hallituksella on ollut aktiivinen rooli seksuaali- ja lisääntymisoikeuksien edistämässä kaikissa kansainvälisissä prosesseissa, jotka osaltaan vaikuttavat vuosituhatta-voitteiden jälkeisiin kehitystavoitteisiin (post-2015 -tavoitteet). Suomen kannat ovat olleet yhdenmukaiset Amnestyn näkemysten kanssa niin seksuaalioikeuksia koskevan Kairon 20-vuotisen toimintaohjelman arvioinnissa ja YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan kokouksessa kuin laajemmin koko post-2015 -prosessissa. Väestö- ja kehityskysymysten toimikunnan kokouksessa (CPD) huhtikuussa arvioitiin Kairon 20-vuotisen toimintaohjelman tuloksia. Loppupäätelmät sisälsivät hyvät linjaukset mm. sukupuolten tasa-arvosta ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä, mutta niissä ei sitouduttu poistamaan syrjintää seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin perusteella. YK:n naisten asema -toimikunnan (CSW) loppupäätelmiin sisältyi Amnestyn vaatima gender-tavoite post-2015 -agendalle ja sukupuolen valtavirtaistaminen kaikkiin kehitystavoitteisiin, mutta tässäkin loppupäätelmiin ei saatu mainintaa hlbti-oikeuksista. YK:n yleiskokouksessa keskusteltiin Post2015-prosessista ja järjestettiin kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin 20-vuotiserityisistunto. Tavoitteistamme Suomen puheenvuoroissa nousivat esiin seksuaalioikeuksien ja Post2015-tavoitteiden monitoroinnin tärkeys.

Vaikutimme aktiivisesti ulkoministeriöön ja teimme yhteistyötä niin YK:n korkean tason seksuaalioikeuksia koskevan työryhmän vetäjän presidentti Tarja Halosen että kansalaisjärjestöjen post-2015 – työryhmän kanssa. Kirjoitimme vaatimuksistamme useita kertoja mm. kehitysministeri Pekka Haavistolle, tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäelle sekä asiaa hoitaneille virkamiehille niin Helsingissä kuin Suomen YK-edustustossakin. Tapasimme vuoden aikana yksin ja yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa mm. ministeri Haaviston ja presidentti Halosen. Osallistuimme myös useisiin kuulemistilaisuuksiin, mm. presidentti Halosen Kairo-sidosryhmäverkoston tapaamiseen, ulkoministeriön järjestämään UN Womenin pääsihteerin tapaamiseen, kehitysministeri Sirpa Paateron järjestämään kuulemistilaisuuteen YK:n pääsihteerin post-2015 –tavoitteita koskevasta kokoomaraportista. Vaikuttamistyömme ansiosta UN Womenin pääsihteerin otti Suomen vierailuillaan naisiin kohdistuvan väkivallan esille suomalaisvirkamiesten kanssa.

Keräsimme 7 277 allekirjoitusta seksuaalioikeuksia koskevaan CPD-toimikunnalle luovutettuun vetoomukseen, jonka allekirjoitti globaalisti 281 102 ihmistä ja julkaisimme verkkosivuillamme aihetta käsittelevän aktivistin blogikirjoituksen. Tasa-arvoteemoihin keskittyvän Minnan päivät - tapahtumassa Kuopion paikallisryhmän aktiivit toteuttivat yhteistyössä paikallisen teatteriryhmän kanssa My Body My Rights -kampanjaan kuuluneen tempauksen kuopiolaisessa kauppakeskuksessa.

Espanja: Keräsimme 12 102 nimeä Espanjan abortti-oikeutta rajoittavaa lakiesitystä vastustavaan vetoomukseen. Kansainvälisen painostuksen myötä hallitus veti esityksen takaisin.

El Salvador: Julkaisimme El Salvadorin aborttikieltoa koskevan raportin syyskuussa. Lokakuussa tapasimme ulkoministeriön virkamiehiä Suomen mahdollisuuksista tehdä El Salvadorille suosituksia YK:n ihmisoikeusneuvoston määräaikaistarkasteluprosessissa. EU-maiden keskinäisen työnjaon ta-

kia Suomi ei tähän ryhtynyt, mutta moni muu EU-maa antoi El Salvadorille hyviä suosituksia. Verkkoetöön El Salvadorin aborttikiellon kumoamiseksi oli vuoden loppuun mennessä kertynyt jo yli 17 000 nimeä.

Ihmisoikeuskasvatus ja -koulutus: Järjestimme aktivistikoulutuksen My Body My Rights -kampanjasta maaliskuussa. Amnestyn työntekijät ja aktivistit vetivät nuorille työpajan seksuaalioikeuksista RuutiExpossa lokakuussa. Pilotoinme Suomen osastossa Amnestyn kansainvälisen ihmisoikeuskasvatusverkoston tuottaman seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeus opetusmanuaalin, joka on osa kansainvälisiä kampanjamateriaaleja.

Konsultaatio Amnestyn kannasta prostituution dekriminisointiin: Toimitimme Suomen osaston vastauksen seksityön dekriminisointia koskevaan konsultaatioon kansainväliselle sihteeristölle toukokuussa. Konsultaatio sai alkuvuodesta paljon julkisuutta, kun sen taustaksi tehty sisäinen luonnos kannasta prostituution dekriminisointiin levisi julkisuuteen.

Järjestimme aiheesta kolme konsultaatiotilaisuutta: seksityöntekijöille yhteistyössä Pro-tukipisteen kanssa, Joku raja! –kampanjamme yhteistyökumppaneille ja jäsenille. Vuosikokouksessa käytiin laajan paneelin johdattama neuvoo-antava keskustelu aiheesta ja syysseminaarissa jäsenistölle tiedotettiin prosessin etenemisestä.

Prosessi on kansainvälisesti yhä kesken.

1.4. Kidutuksen vastainen työ

Toukokuussa alkaneen kansainvälisen Stop Torture –kampanjan viestit ja vetoamukset ovat Suomessa tavoittaneet kymmeniä tuhansia ihmisiä, erityisesti sosiaalisen median ja yli 30 tapahtuman kautta. Kampanjassa esille nostettu kidutuksen kohteeksi Meksikossa joutunut mielipidevanki Angel Colon vapautettiin lokakuussa.

Myös mediassa kampanja sai hyvän näkyvyyden. Kampanjan aloittaneesta kansainvälisestä kyselytutkimuksesta kerrottiin Yleisradion ja MTV3:n television uutislähetyksissä, useilla verkon uutisvustoilla sekä useissa printtilehdissä. Oikeudellisen asiantuntijan Tiina Valosen kirjoitus julkaistiin Aamulehdessä ja lisäksi Karjalainen julkaisi pääkirjoituksen aiheesta.

Ulkoministeriön avainvirkamiesten kanssa käytiin useita keskusteluja ja toimitettiin tietoja erityisesti siitä, miten Suomen tulisi toimia EU:ssa, YK:ssa sekä kahdensivuisesti suhteessa Meksikoon, Uzbekistaniin, Marokkoon sekä Nigeriaan. Kidutuksen ehkäiseminen ei ole Suomen ulkopoliittinen prioriteetti ja siksi olemme korostaneet kidutuksen usein kohdistuvan myös Suomen priorisoimiin ryhmiin kuten naisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin.

Suomessa on tuhansia kidutuksen uhreja ja YK:n kidutuksen vastaisen sopimuksen mukaisesti Suomella on velvollisuus tarjota heille hoitoa. Hoitoa ei kuitenkaan ole riittävästi tarjolla. Kirjelmöimme asiasta peruspalvelu- ja sisäministerielle ja tiedotimme asiasta yhteistyössä Kidutettujen kuntoutuskeskuksen kanssa kesäkuussa kidutettujen päivänä. Saamamme lyhyt vastausviesti peruspalveluministerin kansliasta ei ollut tyydyttävä ja nostamme asiaa esille 2015 järjestettävässä seminaarissamme. Esitimme kehittämisvaatimuksia sisäministeriölle toimittamassamme lausunnossa EU:n turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta. Arvioimme, ettei Suomi täytä EU-tason vaatimuksia kidutuksen uhrien hoitamiseksi.

Suomi ratifioi Kidutuksen vastaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan OPCAT:n loppuvuonna 2014. Ratifioinnin jouduttamiseksi olimme vuoden mittaan yhteydessä relevantteihin viranomaisiin. Eduskun-

nan oikeusasiamies (EOA) on nimitetty OPCAT:n edellyttämäksi valvontaelimeksi. Keskustelimme toiminnan aloittamisesta EOA:n kanssa. EOA:lle ei ole myönnetty lisäresursseja valvontatehtävänsä hoitamiseksi.

Saimme puolustusministeriltä vastauksen 2013 lopussa toimittamaamme kirjeeseen, jossa vaadimme varmistamaan, että puolustusvoimien toimissa ei syyllistytä kidutukseen tai kidutuksen kaltaisiin rikoksiin. Kirjeen syynä oli Kirkkonummen sotaharjoituksissa kesällä 2012 tapahtuneet rikokset. Ministeri suhtautui tiedusteluunne vakavasti ja vastauskirjettä varten oli tehty selvitys ministeriön ja puolustusvoimien silloisista ja suunnitelluista toimista kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun estämiseksi. Korostimme erityisesti koulutuksen tärkeyttä ministerille toimittamassamme vastauksessa.

Tapasimme 10.10. Meksikon suurlähettilään ja keskustelimme kidutuksen vastaisesta kampanjasta sekä kidutuksesta Meksikossa. Luovutimme kesän aikana Claudia Medinan puolesta kerätyn vetoomuksen allekirjoitukset (yli 10 000). Puhuimme myös mielipidevanki Angel Colonin tilanteesta ja vaadimme hänen vapauttamistaan, mikä toteutuikin pian tapaamisen jälkeen.

Kampanjaan tuotettiin kidutuksen vastainen kirjapiirikokonaisuus, joka sisältää kolme kirjaa ja yhden elokuvan. Ihmisoikeuskasvatusryhmä veti kaikille avoimen kirjapiirin toimistolla.

1.5. Yksilötyö

1.5.1. Reaktiivinen toiminta yksittäisten henkilöiden puolesta

Väkivaltaisen miehensä taposta tuomitun kiinalaisen Li Yanin kuolemantuomio kumottiin korkeimmassa oikeudessa toukokuussa 2015 ja tulee uuteen käsittelyyn. Vetosimme Li Yanin kuolemantuomiota vastaan tammikuussa 2013. Tuomiota on kritisoitu voimakkaasti sekä Kiinassa että kansainvälisesti. Valtava huomio on todennäköisesti vaikuttanut tuomion uudelleenarviointiin.

Useat tekstiviestivetoamukset ja reaktiiviset vetoamukset lähetettiin myös Suomen viranomaisille toimintapyyntönä, mm. vetoamus vankilassa kuolleen kiinalaisen ihmisoikeusaktivisti Cao Shunlin puolesta sekä vetoamukset dagestanilaisen asianajajan Sapiyat Magomedovan puolesta.

Vuoden aikana käynnistimme kiireelliset reaktiiviset kampanjat seuraavien henkilöiden tai asioiden puolesta: Razieh Ebrahim (Iran), Espanjan ja EL Salvadorin aborttilait, Suomen translakimuutos, Magomed Aliev (Venäjä). Näihin vetoamuksiin kerättiin vuodessa yhteensä 66 000 allekirjoitusta.

1.5.2. Pitkäaikainen yksilötyö ja kirjemaraton

Kansainvälinen kirjemaraton toteutettiin marras-joulukuussa Kirjeitä vapaudelle -nimellä. Kampanjassa toimittiin tänä vuonna neljän henkilön ja yhden yhteisön puolesta: norjalainen transnainen John Jeannette Solstad Remø, nigerialainen kuolemaantuomittu ja kidutuksen uhri Moses Akatugba, venezuelalainen kidutuksen uhri Daniel Quintero, kiinalainen mielipidevanki Liu Ping, sekä eteläafrikkalaisen Mkhondon yhteisön naiset ja tytöt.

Kampanjajaksoa pidennettiin ja kouluyhteistyötä vahvistettiin – mukana oli 800 oppilasta kahdeksastatoista koulusta. Solidaarisuuskorttien lähettämiseen panostettiin aiempaa enemmän ja tulokset olivat hyviä: verkkosivun kautta lähetettiin yhteensä 2 806 korttia. Kirjeitä ja allekirjoituksia kertyi yhteensä yli 40 000, mikä on huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Kampanjan yhteydessä järjestettiin 22 tapahtumaa eri paikkakunnilla. Lisäksi kampanjaan saatiin mukaan kolme ulkopuolista blogikirjoittajaa.

Edellisessä kirjemaratonissa 2013 toteutettu yhteispohjoismainen lobbaus etiopialaisen Eskinder Negan ja ns. Bahrain 13 puolesta huipentui pohjoismaissa kerättyjen vetoomusten luovuttamisiin alkuvuodesta 2014. Tanskan osaston edustajat luovuttivat yhteensä 49 000 vetoomusta, kirjettä ja postikorttia Bahrainin suurlähettiläälle Lontoossa. Eskinder Negan puolesta kerätyt 54 000 nimeä luovutettiin Ethiopian Tukholman lähetystöön.

Valkovenäläinen ihmisoikeusaktivisti Ales Bialiatski vapautettiin kesäkuussa vuosi ja 8 kuukautta ennen hänen tuomionsa päättymistä. Hän kertoi vapautuksen johtuneen Valko-Venäjän hallitukseen kohdistuneesta kansallisesta ja kansainvälisestä paineesta. Suomen osasto on kampanjoinut näkyvästi Bialiatskin puolesta mm. kirjemaratonissa 2012 ja jääkiekon MM-kisojen aikaan 2014.

Individuals at Risk -yksilötyötä tehtiin paikallisryhmissä. Yksilötyön työvälineitä ja päivitysprosesseja on vuoden aikana kehitetty. Vuoden aikana paikallisryhmät toimivat 17 nimetyn yksilön tai yhteisön puolesta.

Jatkoimme työtämme Jyri Jaakkolan ja Bety Cariñon murhien selvittämiseksi. Meksikolaisten viranomaisten useissa yhteyksissä antamista lupauksista huolimatta sekä epäiltyjen pidätykset että todistajien suojeleminen ovat edelleen toteuttamatta. Myös oikeusprosessi yhtä vangittua syytettyä vastaan on viivästynyt. Osana tätä kampanjointia tapasimme kahdesti Meksikon viranomaisia (suurlähetystöstä ja sisäministeriöstä) yhdessä Jyri Jaakkolan vanhempien kanssa. Ulkoministeri Erkki Tuomioja, MEP Satu Hassi ja Suomen Meksikon lähettiläs Anne Lammila ovat kaikki osallistuneet aktiivisesti työhön murhan selvittämiseksi.

Murhien vuosipäivänä 27.4. pidettiin mielenilmaus Meksikon lähetystön edustalla. Mielenosoitukseen osallistui n. 40 henkeä. Mielenosoituksessa pidetyt puheet tallennettiin ja niistä koostettiin lyhyet videot suomeksi ja espanjaksi. Verkkosivuilla julkaistiin Eve Jaakkolan blogi, ja julkaisimme lehdistötiedotteen. Verkkovetoomukseen kertyneet 2 586 nimeä lähetettiin kesäkuun lopussa Meksikon sisäministerille ja useille muille viranomaisille.

Paikallisryhmät Pohjois-Suomessa kampanjoivat kiinalaisen mielipidevangan Chen Zhenpingin puolesta yhdessä hänen tyttäriensä kanssa. Jin Zhaoyu ja Jin Zhaohuan osallistuivat puhujina myös osaston syysseminaariin. Vahvistamattomien tietojen mukaan Chen Zhenpingin tuomiota on lyhennetty ja hän saattaa vapautua jo 2015 keväällä.

Katso myös kohta 1.2. yllä

1.5.3. Ihmisoikeuspuolustajat

Marraskuussa ulkoministeriö julkaisi käytännönläheisen ohjeistuksen edustustoille EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen toimeenpanosta. Tätä olemme vaatineet vuodesta 2012. Ihmisoikeustyön johtaja osallistui ohjeiden julkaisun yhteydessä järjestettyyn paneelikeskusteluun ministeriössä. Vaikutimme pitkin vuotta ohjeiden laadintaan erityisesti ulkoministeriön kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunnan (IONK) kautta.

Pidimme myös tiiviisti yhteyttä ulkoministeriöön tiettyjen ihmisoikeuspuolustajien tilanteesta ja välitimme ministeriölle näkemyksiämme ihmisoikeuspuolustajien suojelusta muissakin yhteyksissä. Keskustelimme Suomen Moskovan, Nairobien ja Kabulin suurlähettiläiden kanssa ihmisoikeuspuolustajien tukemisesta suurlähettiläspäivien yhteydessä.

Suomessa Amnestyn syysseminaarissa 2013 vierailutta dagestanilaista asianajajaa Sapijat Mago-medovaa on uhkailtu jatkuvasti. Hänen ja hänen kollegansa Musa Suslanovin puolesta julkaisimme vuoden aikana kaksi näkyvää vetoomusta. Toukokuussa kirjoitimme ulkoministeri Tuomiojalle, jotta

Suomi harkitsisi käytännön toimenpiteitä Magomedovan turvallisuuden takaamiseksi ja toistimme pyyntömme heinäkuussa ja joulukuussa ministeriön Venäjä-yksikölle. Moskovan lähetystö ei ole halunnut sitoutua pyytämiimme tukitoimiin (puhelinsoittoihin kerran kuussa). Magomedovan tilanne on otettu esiin useissa eri tapaamisissa ulkoministeriön edustajien kanssa. Ministeriön mukaan suurlähetystö on tuonut esiin kyseessä olevat tapaukset Moskovan EU-jäsenmaiden ihmisoikeusasioista vastaavien virkamiesten kokouksessa marraskuussa ja tapauksista käytiin tällöin Suomen aloitteesta keskustelua.

Joulukuussa kirjoitimme ulkoministerille myös Tšetšeniassa ihmisoikeusjärjestö Joint Mobile Groupin toimistoon tehdystä tuhopoltosta ja ihmisoikeuspuolustaja Igor Kalyapinin häirinnästä.

2. MUU VAIKUTTAMISTYÖ

2.1. Kriisityö

Julkaisimme raportin Syyriassa tapahtuneista sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan. Oikeudellista asiantuntijaa (Mehtonen) haastateltiin MTV3:n ja Radio Novan uutisiin.

Amnesty julkaisi elokuussa Ukrainan konfliktiin liittyviä satelliittikuvia, joissa näkyy Venäjän raskasta kalustoa Ukrainan alueella. Kuvat herättivät suurta mielenkiintoa sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa. Ukrainaa koskevaa materiaalia on välitetty ulkoministeriöön ja Kiovan lähetystöön.

Amnestyn kriisitutkijoiden raportointi ISIS-järjestön tekemistä etnisistä puhdistuksista Pohjois-Irakissa uutisoitiin laajasti.

2.2. Syrjinnänvastainen työ

2.2.1. Romaneja kohdellaan kuin roskaa

Amnestyn pitkäaikainen kampanjointi ja vaikuttamistyö tuotti tulosta, kun EU:n komissio päätti syyskuussa aloittaa niin sanotun rasismidirektiivin perusteella rikkomusmenettelyn Tšekin tasavaltaa vastaan romanilasten syrjinnästä koulutuksessa. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun komissio käynnistää rikkomusmenettelyn jäsenvaltiota vastaan romanien syrjinnän vuoksi. Keväällä 2013 yli 5 000 suomalaista osallistui lähes 100 000 nimeä keränneeseen vetoamukseen, jossa vaadittiin komissiolta toimia romanien syrjintää vastaan.

Kampanjoinnin tuloksena Romanian hallitus on myöntänyt pakkohäätöjen ongelmallisuuden ja luvannut uudistaa niihin liittyviä säädöksiä ja ohjeistuksia. Myös paikallisen tason päättäjien suhtautumisessa ja toimintatavoissa on tapahtunut kehitystä. Pakkohäätöjä on onnistuttu estämään tai viivyttämään, ja ennen kaikkea asianomaiset romaniyhteisöt, kuten Suomen osaston pitkäaikaisessa yksilötyössä mukana oleva Coastei-kadun yhteisö, ovat raportoineet lisääntyneestä osallisuudesta omien oikeuksiensa ajamisessa. Tämä käy ilmi Amnestyn romanityöstä tehdystä ulkopuolisesta arviosta, johon Suomen osasto osallistui antamalla haastattelun sekä jakamalla verkkopohjaista arviointikyselyä osastossa laajalti.

Kreikkalaisen rasistisen hyökkäyksen kohteeksi joutuneen romaninaisen, Paraskevi Kokonin tilanteessa tapahtui edistystä, kun kolme miestä tuomittiin rikoksesta marraskuussa. Teon rasistista motiivia ei kuitenkaan huomioitu tuomiossa eikä viharikoksiin puututa riittävän tehokkaasti Kreikassa. Vetosimme syksyllä Paraskevin puolesta Yhteiset lapsemme ry:n Teatteria, tarinoita, toiveita - tapahtumaan Taiteiden yössä sekä Köyhyyden vastaisen korttisarjan julkaisemiseksi järjestetyssä

joulukonsertissa, jossa esiintyvät haitaritaiteilija Kimmo Pohjonen yhdessä romanihaitaristi Ilia Silen kanssa, rap-artisti Rauha-täti sekä viulisti Meri Sofia Lakopoulos. Taiteiden yön tapahtumassa lähetettiin myös solidaarisuuskortteja tsekkiläisille ja romanialaisille romaniyhteisöille.

Kansainvälisenä romanipäivänä 8.4. julkaisimme romaneihin kohdistuvia viharikoksia koskevan ”*We ask for justice*”: *Europe’s failure to protect Roma from racist violence* -raportin. Vapaaehtoisen romanikoordinaattorin kanssa laadittiin paikallisryhmiä varten ohjeet kirjoittaa solidaarisuuskortteja tsekkiläiselle Konexe-aktivistiryhmälle ja romanialaiselle Coastei-kadun romaniyhteisölle. Pienimuotoisia solidaarisuuskorttitempauksia järjestettiin Helsingissä ja Turussa.

Jatkoimme kirjeenvaihtoa ulkoministeriön kanssa Romanian romanien tilanteesta. Kirjelmöimme ministeriöön myös Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin ympäristö- ja sosiaalipolitiikkalinjauksen luonnoksesta ja pankin tukemien projektien seurauksena tapahtuneista laajoista romanien pakkohäädöistä Romaniassa ja Serbiassa.

Yhteistyö Yhteiset lapsemme ry:n ja päiväkeskus Hirundon kanssa on ollut tiivistä. Yhdessä laadittu ihmisoikeuskasvatusmateriaali romanien syrjinnästä EU:ssa valmistui, kouluvierailijoita koulutettiin aiheesta, vapaaehtoinen romanikoordinaattorimme kirjoitti Yhteiset lapsemme ry:n lehteen ja osallistuimme järjestön rasisminvastaisen päivän paneelikeskusteluun kulttuurikeskus Caisassa. Toiminnanjohtaja puhui Drom ry:n konferenssissa EU:n romanipolitiikasta.

Romanikoordinaatioon on vuoden aikana rekrytoitu useita uusia koordinaattoreita ja koordinaatio on ryhtynyt toimittamaan noin kerran kuussa ilmestyvää uutiskirjettä.

2.2.2. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuva syrjintä

Translaki: Suomen translakityöryhmä sai loppuvuodesta valmiiksi lakiesityksen, joka poistaisi kaksi merkittävää ihmisoikeusongelmaa: vaatimukset lisääntymiskyvyttömyydestä ja naimattomuudesta ehtona sukupuolen juridiselle vahvistamiselle. Siitä huolimatta, että pääministeri Stubb kertoi kannattavansa uudistusta, esitystä ei viety eduskuntaan kristillisdemokraattien vastustuksen takia.

Amnestyn tutkimus sukupuolen juridisesta vahvistamisesta, jossa Suomi on ongelmamaana mukana, julkaistiin helmikuussa Kööpenhaminassa. Julkistustilaisuuteen osallistui Suomesta tutkimuksessa mukana ollut Luca Tainio. Yhdessä muiden järjestöjen kanssa vaikutimme aktiivisesti translain uudistamiseksi. Virallisen lausunnon lisäksi kirjoitimme useita kirjeitä uudistamisesta vastaavalle peruspalveluministeri Susanna Huoviselle, pääministeri Alexander Stubbille sekä kaikille hallituksen ministereille. Luovutimme yhdessä muiden järjestöjen vetoituksen translain muuttamisesta pääministeri Alexander Stubbille syyskuussa. Kattojärjestöt TGEU ja ILGA sekä Amnestyn kansainvälinen sihteeristö lähettivät pääministerille aiheesta avoimen kirjeen tapaamisemme alla. Marraskuussa pääministerille toimitettiin translakiesityksen viemistä eduskuntaan vaatinut vetoamus, jonka allekirjoitti yli 15 000 ihmistä vain noin viikossa. YK:n naisten syrjinnän vastaisen CEDAW-komitean translakisuositus, joka perustui mm. Amnestyn tutkimukseen (katso myös 2.10.5. alla) oli tähän mennessä vahvin ja kattavin Suomelle asetettu vaatimus translain muuttamisesta.

Translakia on vaatimustemme perusteella käsitelty hyvin laajasti sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa ja asiantuntijamme on useasti kommentoinut uudistusta tiedotusvälineille.

Kampanjoimme Helsingin ja Tampereen pride-tapahtumissa translain muuttamisen puolesta. Järjestimme Helsingin Pride-viikolla näytöksen *Jotain siltä väliltä* -dokumenttielokuvasta sekä translain muuttamista koskevan keskustelun. Amnesty osallistui Pride-kulkueisiin myös Ahvenanmaalla, Pietarsaareissa ja Turussa. Olemme näiden lisäksi järjestäneet aiheesta lukuisia tilaisuuksia.

Toimitimme taustamateriaalia Keskustan ja Kokoomuksen puoluekokouksiin translakiaiheisia puoluekokousaloitteita valmistelleille tahoille. Keskustan puoluekokous päätti kannattaa translain uudistamista.

Amnestyn vuoden 2014 kynttiläpalkinto myönnettiin ansiokkaasta työstä transihmisten oikeuksien edistämisestä Setalle, Trasekille ja Juudas Kannistolle, Luca Tainiolle ja Heli Hämäläiselle.

Uganda: Ugandan maaliskuussa voimaan astunut homovastainen laki hylättiin loppukesästä perustuslakituomioistuimen päätöksellä. Keräsimme 12 000 nimeä lakia vastustavaan vetoomukseen ja solidaarisuusviestejä aktivisteille.

Belgradin Pride: Belgradin Pride järjestettiin 28.9. onnistuneesti ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Kampanjoimme tapahtuman puolesta kirjoittamalla ulkoministeri Tuomiojalle ja Suomen Serbian suurlähettiläälle sekä sateenkaariaktivistiverkoston järjestämällä solidaarisuuskorttitempauksella homo- ja transfobian vastaisen päivän tapahtumassa Elielinaukiolla. Ministeri Tuomioja korosti vastauksessaan ottavansa hlbt-i-oikeudet esiin toistuvasti tapaamisissaan Serbian viranomaisten kanssa.

Sateenkaariverkosto: Aktivistiverkosto oli tiiviisti mukana transkampanjoinnin suunnittelussa ja toteutuksessa. Verkostolaiset vetosivat myös venäläisen toimittajan Elena Klimenkon puolesta, jonka ylläpitämä hlbt-i-nuorten nettisivusto uhattiin lopettaa.

2.3. Terrorismin ja sen vastaisten toimien ihmisoikeusvaikutukset

Guantánamon vanki Hussan Almerfedi ja muita Guantánamon vankeja vapautettiin vuoden aikana. Guantánamon vuosipäivänä järjestimme Helsingin keskustassa aktivistitapahtuman, jossa pyysimme allekirjoituksia vetoomukseen Almerfedin puolesta. Juristiryhmä on vuoden aikana kirjoittanut kirjeitä Yhdysvaltain viranomaisille Guantánamosta ja solidaarisuusviestejä vangeille ja aiheesta julkaisiin blogi.

Amnestyn vaatima oikeusasiamiehen selvitys vankilennoista julkaistiin. Tutkimuksessa ei löydetty viitteitä Suomeen kohdistuneista vankilennoista, mutta toisaalta tutkimus oli myös rajattu ja suurin osa asiaan liittyvistä merkittävistä asiakirjoista oli tuhottu tietoturvasyistä. Amnesty ilmaisi pettymyksensä tutkimuksen tuloksiin ja siihen että se tehtiin aivan liian myöhään.

2.4. Sananvapauden edistäminen (Katso kohta 1.2. yllä)

2.5. Kuolemanrangaistuksen poistaminen

Maaliskuussa julkaisimme Amnestyn vuotuiset kuolemanrangaistustilastot, jotka saivat erittäin laajaa huomioita televisioissa (aamu-uutiset ja pääuutiset niin Yle kuin MTV3), radioissa ja muussa mediassa. Lisäksi aihetta nostettiin esiin sosiaalisessa mediassa.

Teimme pikavetoituksen Iranissa alaikäisenä hirttotuomion saaneen Razieh Ebrahimin puolesta. Ebrahimini oli pakotettu naimisiin 14-vuotiaana ja hänet oli tuomittu kuolemaan väkivaltaisen aviomiehen taposta 17-vuotiaana. Kesäkuun loppuun mennessä toimitimme yli 16 000 allekirjoitusta Iranin korkeimmalle poliittiselle ja uskonnolliselle johdolle.

2.6. Rankaisemattomuuden vastainen työ

Pidimme esillä rankaisemattomuuteen liittyviä asioita julkisuudessa ja viranomaisten kanssa käydyissä keskusteluissa ja välitimme muille järjestöille tietoa Suomessa järjestetystä joukkotuhontatoiminnan käynnistä. Julkaisimme raportin Syyriassa tapahtuneista sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan sekä raportin Keski-Afrikan tasavallassa tehdyistä kansainvälisistä rikoksista ja nimesimme siinä teoista epäillyt henkilöt sekä vaadimme heidän asettamista syytteeseen.

Korkea-arvoisen kiinalaisen poliitikon Liu Yunshanin vieraillessa Suomessa kesäkuun alussa lähetimme keskusrikospoliisille ja valtakunnansyyttäjälle kirjeen, jossa ilmoitimme että Amnesty-tietojen mukaan Liu Yunshania voidaan epäillä osallisuudesta Falun Gongin harjoittajien kiduttamiseen ja epäinhimilliseen kohteluun.

Osallistuimme ulkoministeriön kansainvälisen humanitaarisen oikeuden työryhmään.

2.7. Asevalvonnan vahvistaminen

2.7.1. Asekauppalainsäädäntö ja Suomen vientilainsäädäntö

Työ Suomen asekauppalainsäädännön muuttamiseksi ei edennyt, sillä hallituspuolueilla ei ministerinvaihdosten takia ollut aikaa ja kiinnostusta tarttua aiheeseen. Myös kumppanijärjestöissä tapahtuneet henkilömuutokset vaikeuttivat asian esillä pitämistä.

2.7.2. Etälamauttimien käyttö Suomessa

Keskustelimme etälamauttimista eduskunnan oikeusasiamiehen (EOA) kanssa. EOA valmistelee lausuntoa etälamauttimien käytön ohjeistuksesta ja koulutuksesta poliisitoiminnassa. Korostimme Amnesty ja kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten kriittistä suhtautumista etälamauttimiin sekä vaatimuksia perusteellisesta ohjeistuksesta ja koulutuksesta. Julkisuuslakiin vedoten poliisihallitus kieltäytyi antamasta etälamauttimien käyttöä koskevaa ohjeistusta Amnestyille.

2.8. Maakohtainen erikoistuminen

Kiina: Osallistuimme New Citizens Movement -liikkeen tukemiseksi järjestettyyn solidaarisuuskampanjaan ja vetosimme sen aktivistien puolesta. Osallistuimme kansainvälisen Tiananmen -solidaarisuusvideon tekemiseen lähettämällä kahden aktivistin viestit Tiananmenin uhrien vanhemmille. Vetosimme omaan hallitukseemme Liu Xian puolesta yhdessä muiden EU-osastojen kanssa.

Yhdessä Kiina-koordinaation kanssa järjestettiin lokakuussa esitelmä- ja keskustelutilaisuus, jossa tutkija Hermann Aubie kertoi kiinalaisista ihmisoikeuspuolustajista. Katso myös kohta 2.6. yllä.

Meksiko: Keski-Amerikka -koordinaatio järjesti lokakuussa yhteistyössä elokuvafestivaali Cinemaisiin kanssa keskustelutilaisuuden Etelä-Amerikassa abortin vuoksi vangituista naisista kertovan Las Libres -elokuvan yhteydessä. Mukana oli meksikolaisen Las Libres -järjestön johtaja Verónica Cruz ja koordinaattori Rosalía Cruz. Katso myös kohdat 1.5. ja 1.4. yllä.

Venäjä: Katso kohdat 1.2, 1.5.1, 1.5.3. yllä.

Muut maat: Joulukuussa kuulimme, että useista eri Euroopan maista ml. Suomesta tulevia falun gongin tukijoita oli pidätetty tai käännetty rajalta Serbiassa. Heidän oli tarkoitus järjestää Belgradissa mielenosoitus Itä- ja Keski-Euroopan maiden ja Kiinan talouskokouksen aikana. Mielenilmaukset oli kielletty viime hetkellä. Välitimme tiedot Serbia-tiimille ja Amnesty julkaisi tapauksesta julkisen kannanoton.

Keskeisiksi katsottuja raportteja ja muuta Amnestyn tuottamaa materiaalia sekä toimintapyyntöjä on toimitettu ulkoministerille, ulkoministeriöön tai lähetystöihin. Poliittisten päättäjien vierailuihin liittyen on pyritty toimittamaan Amnestyn muistio, jos Amnestyllä on ollut ajankohtaisia suosituksia. Pekingin ja Ankaran lähetystöissä ihmisoikeusasioita seuraavien virkamiesten kanssa keskusteltiin lähetystöjen toiminnasta ja heille kerrottiin Amnestyn kannanotoista.

Lähetimme ulkoministeriöön ja lähetystöille Amnestyn YK:n ihmisoikeusneuvoston määräaikaistarkastelun raportit ja -suositukset 19., 20. ja 21. istunnoissa tarkasteltavina olleista maista.

Maakoordinaatiot: Maakoordinaattorirakenteen vahvistamiseksi järjestettiin haku vapaaehtoistehtävään, valmisteltiin perehdytysmateriaalia ja järjestettiin kaksi koulutusta. Toimintaan on tullut mukaan toistakymmentä uutta maakoordinaattoria (Indonesia, Meksiko ja Keski-Amerikka, Venäjä ja Kiina). Kaikkien maakoordinaatioiden kanssa on tavattu vuoden aikana useita kertoja, ja useimmat maakoordinaatioryhmät ovat toimineet aktiivisesti ja järjestäneet myös omia tapahtumia.

2.9. Ihmisoikeuskasvatus

Vaikuttamistyö: Annoimme lausunnon perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien perusteluonnoksista sekä demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen tilasta opettajankoulutuksessa. Ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija on osallistunut ihmisoikeuskeskuksen koulutus- ja kasvatusjaoston kokouksiin. Jaoston kokouksissa on käsitelty muun muassa ihmisoikeusvaltuuskunnan ihmisoikeuskasvatusta koskevien suositusten ja ihmisoikeuskasvatuksen toimeenpanon ja vaikuttavuuden seuranta sekä opetussuunnitelmauudistusten ihmisoikeussisältöjä. Ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija edustaa Amnestya UNICEFin ihmisoikeuskasvatushankkeiden (opettajien täydennyskoulutushanke ja ihmisoikeuskasvatuksen tutkimushanke peruskoulussa) ohjausryhmässä.

Kouluyhteistyö, kouluvierailut ja opettajankoulutus: Kouluvierailuja tehtiin yhteensä 60 kappaletta ja ne tavoittivat noin 1680 yläkoulun ja toisen asteen oppilasta. Uusia kouluvierailijoita koulutettiin vuoden aikana 38 kappaletta. Lisäksi järjestettiin täydennyskoulutusta romanien syrjinnästä EU:ssa sekä normikriittisyydestä.

Koulujen kirjemaratonin osallistui 800 oppilasta ja 16:sta koulusta. Oppilaiden kirjoittamia kirjeitä saatiin noin 400 kappaletta. Maratonissa kirjoitettiin nuoren nigerialaisen kidutetun Moses Agatuban puolesta sekä eteläafrikkalaisen Mkhondon naisten ja tyttöjen puolesta, joiden seksuaalioikeuksia on loukattu. Syysseminaarissa koulutettiin opettajia vetämään kirjemaratonia omassa koulussaan.

Opettajaksi opiskelevia koulutettiin Maailma koulussa -työpajoissa Helsingissä ja Joensuussa yhteensä 50 henkeä. Teemana oli ihmisoikeuskasvatus omassa luokkahuoneessa. Tämän lisäksi Amnestyn tekemää ihmisoikeuskasvatustyötä on esitelty 26 opettajaksi opiskelevalle.

Ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija ja ihmisoikeuskasvatusryhmä osallistuivat Educa-messuille. Messupisteellä ja lavalla esiteltiin Amnestyn ihmisoikeuskasvatustyötä ja kirjemaratonia opettajille.

Ihmisoikeudet.net -hanke: Hankkeeseen rekrytoitiin uusi koordinaattori Nada Al Omair. Hankkeessa on käynnistetty Johdatus ihmisoikeusajatteluun -verkkokursseja (2op) seitsemässä oppilaitoksessa. Osallistujia on ollut 400. Hankkeelle toteutettiin väliaikaisarvio ulkopuolisen arvioitsijan toimesta. Uusi hankehakemus on jätetty ulkoministeriölle

Ihmisoikeuskasvatusryhmä: Ihmisoikeuskasvatusryhmä on tavannut koordinaattoreidensa Reija Materon ja Heta Heiskasen johdolla 10 kertaa. Kokouksessa on käsitelty Stop Torture kirjapiirin vetä-

mistä, Amnestyn kansainvälistä ihmisoikeuskasvatuksen strategiaa vuosille 2014-15 sekä opetus-suunnitelman perusteiden kommentointia.

2.10. Suomen ihmisoikeuspolitiikkaan vaikuttaminen

2.10.1. Joku raja! -kampanja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan

Joku raja! -kampanja: Joku raja-verkoston johdolla järjestimme kaksi kampanjan 10-vuotistilaisuutta: elokuvanäytöksen ja keskustelutilaisuuden Pelon Maantiede -elokuvasta helmikuussa ja kampanjan 10-vuotisjuhlat maaliskuussa. Molemmissa tilaisuuksissa oli reilu 100 osallistujaa. Naistenpäivänä asiantuntijamme kertoi kampanjan onnistumisista ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta Yle Puheen ohjelmassa. Kampanjan saavutuksista viestittiin vuoden aikana laajasti jäsenille, tukijoille ja yhteistyökumppaneille muun muassa blogin kautta.

Istanbulin sopimuksen ratifiointi: Hallituksen esitys Istanbulin sopimuksen ratifiointista annettiin eduskunnalle syyskuun lopussa ja valiokuntakäsittely oli vuoden lopussa loppusuoralla. Valtiovarainvaliokunta edellytti loppuvuodesta, että turvakodeille varataan riittävä rahoitus tulevissa valtion budjeteissa.

Vaikutimme yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa Istanbulin sopimuksen ratifiointiin koko vuoden ajan. Lähetimme alkuvuodesta 16 kumppanin kanssa pääministerille kirjeen vaatien hallitusta esittämään uskottavan rahoitus- ja toimintasuunnitelman palveluista, koordinaatioelimestä, lainsäädäntömuutoksista ja väkivallan ehkäisemisestä ennen sopimuksen ratifiointia. Ministeri Tuomioja vastasi pääministerille lähettämäämme kirjeeseen ja totesi, että sopimuksen ratifiointiesitys annetaan eduskunnalle syksyllä. Julkaisimme ratifiointia koskevasta hallituksen esityksestä yhteistyöjärjestöjen kanssa samansisältöisen kannanoton. Vaikutimme valittuihin kansanedustajiin, jotta nämä varmistaisivat esityksen perusteellisen käsittelyn. Lähetekeskustelussa pidetyissä puheenvuoroissa vaatimuksiamme nostettiin esiin. Lausimme sopimuksen ratifiointista eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Julkaisimme presidentti Halosen kanssa yhteistiedotteen, jossa vaadimme hallitusta turvaamaan naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn rahoituksen kehysriihessä. Kehysriihessä hallitus ei osoittanut lisärahoja Istanbulin sopimuksen ratifiointiin. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn poikkihallinnollinen työryhmä on valmistellut esityksen koordinaatioelimen perustamisesta, mutta päätöstä elimen perustamisesta ei ole vielä tehty.

Annoimme Istanbulin sopimukseen liittyvästä turvakotilaista lausunnon, lähetimme hallitukselle aiheesta kirjeen ja Joku raja! -verkostolaiset vahvistivat viestiä lähettämällä valtioneuvoston jäsenille n. 70 viestiä. Turvakodeille esitetty rahoitus on vuoden 2015 budjetissa riittämätön ja korostimme tarvetta korjata asia.

Vaikutimme naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn koordinaatioelimen perustamista koskevan ulkoministeriön keskustelutilaisuuden alla etukäteen tilaisuudessa puhuneen Euroopan neuvoston edustajan puheenvuoroon.

Asiantuntija piti kommenttipuheenvuoron Euroopan Unionin perusoikeusviraston naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevän tutkimuksen julkaisutilaisuudessa. Puutuimme Istanbulin sopimuksen ratifiointiin ongelmiin, kuten turvakotien riittämätön rahoitus, naisten syrjinnän vastaisen CEDAW-sopimuksen toimeenpanoa käsittelevässä seminaarissa. Ministeri Susanna Huovinen totesi ratifiointiin olevan tärkeää ja lisäsi, ettei usko turvakotipaikkojen vähenevän rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Suomen raportin käsittelystä vastannut CEDAW-komitean jäsen Ruth Halperin-Kaddari painotti puheenvuorossaan rahoituksen, koordinaatioelimen ja riittävien palveluiden puutetta ja sukupuolineutraalin kielen ongelmallisuutta.

Seksuaalirikoslaki: Seksuaalirikoslain muutokset astuivat voimaan 1.9.2014. ”Vakaan tahdon pykälä” ja pakottaminen sukupuoliyhteyteen (niin sanottu lievä raiskaus) poistuivat, seksuaalinen häirintä (ahdistelu) lisättiin rikoslakiin ja kaikki aikuisiin kohdistuvat seksuaalirikokset seksuaalista ahdistelua lukuun ottamatta muuttuivat virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi. Amnestyn blogissa julkaistiin asiantuntijan kirjoitus seksuaalirikoslain uudistuksesta.

Olimme kuultavana lakivaliokunnassa seksuaalirikoslain muutoksesta korostaen seksuaalista hyväksikäyttöä ja raiskausta koskevien pykälien päällekkäisyyden poistamista, uhrin ja tekijän läheisen suhteen lisäämistä teon kvalifointiperusteeksi, raiskausrikosten monitorointijärjestelmän perustamista ja suostumuksen puutteen kirjaamista lakiin. Asiantuntijalausunnon lisäksi Joku raja! -aktivistit olivat erikseen yhteydessä valiokunnan jäseniin.

Muu vaikuttamistyö: Toimitimme Amnestyn kannanotot Suomen delegaatiolle seksuaalista väkivaltaa konflikteissa koskevaa globaalia konferenssia varten (Global Summit on Sexual Violence). Suomi sitoutui konferenssissa rahoittamaan konferenssissa julkaistua YK:n Stop Rape Now -hanketta. Kommentoimme Suomen kansallista Peking+20-toimeenpanoraporttia, jonka fokuksena ovat nauttiiin kohdistuva väkivalta, Post2015-tavoitteet ja transnaisten oikeudet. Teimme mediatyötä sovittelusta (Noste-lehti) ja Joku raja! 10v-tavoitteista (Tulva-lehti).

Ihmiskauppa: Annoimme lausunnon ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kehittämisestä sisäministeriölle sekä seksikaupan kohteen hyväksikäyttö -säännöksen kiristämisestä oikeusministeriölle.

Joku raja! -verkosto: Verkoston koordinaattoreina aloittivat Maria Mailasalo ja Maija Ritala. Joku raja! -aktivistiverkosto järjesti solidaarisuuskorttitempauksen zimbabwelaisten WOZA-aktivistien tueksi ja osallistui kansainvälisen sihteeristön tuottaman seksuaalioikeuksia koskevan koulutusmateriaalin kommentointiin.

2.10.2. Aseistakieltäytyjät

Selvitimme vuosiraporttia varten aseistakieltäytyjien tilannetta Suomessa. Valvontarangaistuksesta huolimatta totaalikieltäytyjiä tuomitaan edelleen myös vankeuteen.

2.10.3. Kansallinen lainsäädäntö, ihmisoikeustoimintaohjelma ja UM:n ihmisoikeusstrategia

Ihmisoikeusselonteko: Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteko valmistui alkusyksystä sisältäen monia hyviä vaatimustemme mukaisia linjauksia. Pyrimme laajasti lukuisissa tilaisuuksissa ja lausunnoissa vaikuttamaan selonteon sisältöön. Mielestämme selonteon lähtökohtana tulisi olla kansallisen ja kansainvälisen ihmisoikeuspolitiikan johdonmukaisuus, keskeisimpien ihmisoikeusongelmien priorisointi ja kansainvälisten sopimusvalvontaelinten Suomelle antamat suositukset. Olimme syksyn aikana kuultavana selonteosta kolmessa valiokunnassa eduskunnassa.

Kansallinen ihmisoikeustoimintaohjelma: Osallistuimme tiiviisti arviointiin kansallisesta ihmisoikeustoimintaohjelmasta, joka päättyi vuoden 2013 lopussa. Toimitimme myös omaa materiaalia kansallisen toimintaohjelman arvioinnin suorittaneelle tutkijaryhmälle. Toimintaohjelma oli tärkeä askel oikeaan suuntaan, mutta koska se sisälsi pääasiassa hankkeita, jotka olisi toteutettu myös ilman ohjelmaa, ja koska sille ei ollut varattu minkäänlaisia resursseja, sen tuoma lisäarvo jäi vähäiseksi.

Ulkoministeriön ihmisoikeusstrategia ja kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta (IONK): Seurasimme UM:n ihmisoikeusstrategian ja -toimintaohjelman toimeenpanoa erityisesti IONKin ja sen alatyöryhmän kautta. Työryhmä kommentoi tapaamisessa ja kirjallisesti UM:ssä valmisteltavaa edustustoille suunnattua ohjeistusta EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen toimeenpanosta. Työryhmä laati ihmisoikeuspuolustajien viisumeita koskevan kannanoton, joka hyväksyttiin IONKin kokouksessa ja keskusteli sisäministeri Päivi Räsäsen kanssa ihmisoikeuspuolustajien suojelusta ja tukemisesta SM:n hallinnonalalla. Työryhmä on osallistunut aktiivisesti toimintaohjelman toimeenpanoa koskevan IONKin arvion kirjoittamiseen ja tehnyt yhteistyötä ulkopuolisen arviointikonsultin kanssa.

Ihmisoikeusvaltuuskunta: Amnesty osallistui aktiivisesti ihmisoikeusinstituution puitteissa toimivan ihmisoikeusvaltuuskunnan työhön ja sen alaisten jaostojen työhön, painotuksena erityisesti kansainvälisten ihmisoikeusvalvonta elinten suositusten tehokkaan täytäntöönpanon edistäminen sekä ihmisoikeuskasvatuksen ja -koulutuksen kehittäminen Suomessa.

Yritysten ihmisoikeusvastuu: Valtioneuvosto hyväksyi alkusyksystä suunnitelman YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden (ns. Ruggien periaatteet) kansalliseksi toimeenpanoksi. Osallistuimme kahteen työ- ja elinkeinoministeriön järjestämään kuulemistilaisuuteen ja annoimme aiheesta kaksi lausuntoa. Suunnitelma on kattava kartoitus yritysten ihmisoikeusvastuun tilasta Suomessa ja hyvä alku työlle. Amnesty keskeisimpien vaatimusten osalta ehdotukset jäivät kuitenkin valitettavan yleiselle tasolle.

TSS-oikeuksien sopimuksen lisäpöytäkirja: Monivuotinen vaikuttamistyö sai päätöksensä, kun Suomi viimein 31.1.2014 ratifioi TSS-oikeuksien sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan, joka koskee mahdollisuutta valittaa TSS-komitealle oikeudenloukkauksista. Pöytäkirja astui Suomen osalta voimaan huhtikuun lopussa.

Poliisi: Toimitimme sisäministeriölle lausunnon poliisiin kohdistuvasta laillisuusvalvonnasta, jossa kannatimme ehdotusta sisäistä laillisuusvalvontaa koskevasta laintasoisesta sääntelystä.

Yhdenvertaisuuslaki: Lausuimme yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamisesta eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle. Vaadimme kaikkien syrjintäperusteiden asettamista yhtäläisen oikeussuojan turvaamiksi sekä ettei syrjintäsuojan tasoa heikennetä nykyisestään. Eduskunnan lopulta hyväksymä laki on huomattava parannus verrattuna entiseen. Eduskunnan edellyttämällä tavalla kannatamme kuitenkin lainsäädäntöä edelleen kehitettävän ja selkiytettävän.

Vammaissopimus: Toimitimme ulkoministeriölle lausunnon työryhmämietinnöstä, joka käsitteli vammaistenhenkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen ratifiointia.

2.10.4. Eduskuntavaalit 2015

Työ eduskuntavaaleja koskevien kampanjatarvoitteiden muotoilemiseksi on käynnistynyt. Vaaleihin liittyvää selvitys- ja vaikuttamistyötä on tehty muun muassa IONKin ja ihmisoikeusvaltuuskunnan puitteissa sekä erilaisissa tapahtumissa ja keskusteluissa järjestöjen ja virkamiesten kanssa.

2.10.5. Suomen ihmisoikeustilanteen kansainvälinen tarkastelu

CEDAW-komitea: CEDAW-komitea antoi Suomelle useita vaatimiamme suosituksia translain ja seksuaalirikoslain uudistamisesta, väkivallan vastaisen työn koordinoinnista ja uhrien palveluiden kehittämisestä sekä ulkomaalaislain seksin myyntiin liittyvän käännytyspykälän arvioinnista. Laadimme komitealle varjoraportin Suomen 7. määräaikaisraportin tarkastelua varten. Raporttimme keskittyi sukupuolen juridisen vahvistamisen ihmisoikeusongelmiin, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, prosti-

tuutioon liittyvään ihmiskauppaan ja maasta poistettavien naisten terveysoikeuksiin. Vaikutimme suomalaisten yhteistyökumppaneidemme CEDAW-kuulemisessa pitämiin puheenvuoroihin.

TSS-komitea: Toimitimme YK:n Talous-, sosiaali- ja sivistyssopimusta valvovalle komitealle kannanottomme Suomen kuudennen määräaikaisraportin tarkastelua varten. Kannanottomme keskittyi translakiin, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan sekä ihmiskauppaan. Komitean päätelmät sisälsivät kirjauksia naisiin kohdistuvasta väkivallasta, mutta translakiin komitea ei ottanut kantaa.

3. VIESTINTÄ

3.1. Medianäkyvyys

Vuonna 2014 Amnestyn medianäkyvyys oli edellisvuotisella, hyvällä tasolla. Etenkin kidutuksenvastainen kampanja sekä ajankohtaisiin kansainvälisiin kriiseihin, erityisesti Syyriaan, Israeliin ja Gazaan sekä Ukrainaan ja Venäjään kytkeytyvät ihmisoikeusloukkaukset kiinnostivat mediaa.

Myös pakolaisia, kuolemanrangaistusta ja Venäjän ihmisoikeustilannetta käsittelevät Amnestyn raportit ja kannanotot poikivat mediaosumia.

Lähetimme vuoden aikana medialle 55 tiedotetta (pl. tapahtumatiedotteet).

Kuukausi	osumia	Painotus
Tammikuu	47 (42)	Guantánamon vuosipäivä, Iranin teloitukset, Egyptin ihmisoikeustilanne
Helmikuu	63 (65)	Transihmisten oikeudet, Sotshin olympialaiset ja Venäjän ihmisoikeustilanne, Keski-Afrikan tasavallan kriisi, Israelin liiallinen voimankäyttö Länsirannalla
Maaliskuu	74 (77)	Syyrialaisen olot piirityksessä Yarmoukissa, Suomen osaston kanta luonnokseen säilölakiesityksestä, kuolemanrangaistusraportti
Huhtikuu	41 (106)	Kreikan poliisin rankaisemattomuus, romanien kohtelu Euroopassa, Jyri Jaakkolan murhan vuosipäivä, Valko-Venäjän teloitukset, CIA-lennot, Kreikan rikkeet pakolaisten käännättämisessä
Toukokuu	104 (64)	Valko-Venäjän jääkiekon MM-kisat, Nigerian koulutytöt, Kidutuskampanja, Tiananmenin 25-vuotispäivä
Kesäkuu	64 (111)	Venäjän kokoontumisvapaus vaarassa, Venäjän ulkoministeri Lavrovin vierailu, Turkin mielenosoitukset, Sudanin satelliittikuvat, Kidutuksen uhrien muistopäivä
Heinäkuu	82 (94)	Pakolaiset (Eurooppaan pyrkivät, Libanonista käännetyt syyrialaispakolaiset), Keski-Afrikka, Ukrainan konflikti, Israel/Gaza-konflikti
Elokuu	63 (85)	Israel/Gaza-konflikti, Yhdysvaltain Afganistanissa tekemät sotarikokset, tahdonvastaiset katoamiset Syyriassa
Syyskuu	69 (43)	Isis-järjestön hirmuteot Pohjois-Irakissa, sotarikokset ja Venäjän rooli Ukrainan konfliktissa, Kiinan kidutusvälinemarkkinat
Lokakuu	63 (68)	Testamenttilahjoittaminen, Venäjä-tapahtumaviikko, Ukrainan konflikti
Marraskuu	42 (76)	Israelin ja Gazan konflikti, Syyrialaispakolaisten tilanne Turkissa
Joulukuu	43 (85)	Kynttiläpalkinto, ATT:n voimaantulo, Yhdysvaltain senaatin CIA-raportti

Kidutuksenvastaisen kampanjan käynnistymisen lisäksi myös Ukrainan ja Venäjän konfliktiin liittyvät tiedotteet menivät hyvin läpi mediassa. Eniten mediaosumia näistä tiedotteista tuotti heinäkuussa julkaistu tiedote Ukrainassa tapahtuneista sieppauksista ja kidutuksesta.

Poikkeuksellisen hyvää paikallisnäkyvyyttä sai toiminnanjohtaja Frank Johanssonin huhtikuinen vierailu Kuopion paikallisryhmän luona.

Syysseminaarin vieraana ollutta Ukrainan Amnestyn Tanya Mazuria haastattelivat STT-Lehtikuva ja Iltalehti.

3.2. Amnesty-lehti

Amnesty-lehti ilmestyi aikataulun mukaisesti maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa. Alkuvuodesta tehdyssä tukijakyselyssä ja touko-kesäkuussa toteutetussa, lehti uudistuksen onnistumista selvittäneessä, lukijatutkimuksessa lehti sai positiivista palautetta. Lukijatutkimuksessa arviot olivat parantuneet jonkin verran kahden vuoden takaisista vertailuluvuista. Toimituskunnassa toimi noin 30 vapaaehtoista lehden tekijää. Kirjoittajista aktiivisimmat palkittiin vuoden lopussa mahdollisuudella osallistua Image-lehden kirjoittajakoulutukseen.

3.3. Digitaalinen media

Verkkosivujemme kävijämäärä 2014 oli 417 000. Sivujen kautta tuli yhteensä 173 000 allekirjoitusta vetoomuksiin. Yksittäisiä allekirjoittajia oli 68 000. Vuoden 2013 vastaavat luvut ovat 132 000 ja 62 000. Kasvua siis allekirjoitusmäärissä 31% ja allekirjoittajissa 10%.

Facebook seuraajien määrä oli yli 50 000 ja Twitter seuraajien määrä yli 5 000.

Tarkemmista luvuista katso alla kohta 4.1.

4. TOIMINTAMME VAHVISTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

4.1. Digitaalisen varainhankinnan ja osallistumisen kehittäminen

Mitattavat avainluvut	2013	Q1	Q2	Q3	Q4	Toteutunut	Tavoite
AMNESTY.FI							
Kävijämäärä	380 000	64 000	86 000	108 000	159 000	417 000	
Välitön poistuminen, mobiilikävijä (ei tabletit)	70 %	66 %	67 %	76 %	73 %	71 %	60 %
Välitön poistuminen, selainkävijä	53 %	47 %	37 %	49 %	47 %	45 %	50 %
KK-lahjoittajat (prosessin aloittaneet)	320/v	99	85	136	NA	320	600/v
KK-lahjoittajat (realisoituneet)	233	55	55	50	NA	160	450
Allekirjoittaa vetoomuksen (uudet kävijät - ei vetoomussivut)	2,20 %	2,63 %	4,23 %	8,55 %	5,82 %	5,3 %	5 %
Avattujen sivujen lkm/ kävijä	2,35	2,42	2,23	1,91	1,91	2,12	3
Käytetty aika sivustolla / kävijä	1:45	1:49	1:41	1:32	1:27	1:37	2:30
SÄHKÖPOSTI							
Klikkauksia per vetoomusviesti (CTR)	6 %	9 %	9 %	7 %	8 %	8 %	8 %
Kuukausitukijat vetoomusten perusteella	0		28				30
FACEBOOK							
Seuraajamäärä	28 000	32 900	38 600	45 000	51 200	51 200	50 000

Julkaisujen kommenttimäärä per päivä	20	24	31	35		30	30
Kuukausitukijat Facebook-seuraajista	2		6				30
SMS							
Uudet tilaajat	767	92	255	181	127	655	1000
Allekirjoittajia keskimäärin	45 %	45 %	46 %	46 %	45 %	46 %	45 %
TWITTER							
Seuraajat	3400	3900	4300	4700	5300	5300	5000
Mediaosumat twitter-viestien kautta	0						2

4.2. Paikallistoiminnan ja koulutuksen kehittäminen

Toimintasuunnitelmakauden 2014–2015 aikana toteutetaan kehityshanke, jonka tarkoituksena on selvittää Amnestyn aktivismin merkitys ja aktivistien tekemän ihmisoikeustyön rooli paikkakunnilla. Hankkeen aikana selvitetään muun muassa mikä on paikallisaktivismin rooli ihmisoikeustyössä, miten osallistumisen mahdollisuudet ja koulutuksen saatavuus taataan eri puolilla maata sekä miten ja missä aktivismista viestitään jo mukana oleville ja uusille aktivisteille ja tukijoille.

2014 aikana hankkeen kehitystiimi on kartoittanut aktivismin ja koulutuksen kehittämistarpeita säännöllisissä kokoontumisissa, piloteissa paikkakuntien aktiivien kanssa sekä järjestämällä useita keskusteluja ja työpajoja niin johdolle kuin aktivisteille. Hankkeen aikana on kartoitettu muun muassa aktivisteille suunnattua viestintää ja suunniteltu aktiiveille suunnattavaa koulutustarjontaa.

Oulun paikallisryhmän pilotin tavoitteena oli vahvistaa ryhmän omaa ja paikallista ihmisoikeusosaamista, luoda tapoja työskennellä yhdessä toimiston kanssa etänä mm. Facebookin ja skypen välityksellä ja saada uusia aktiiveja mukaan ihmisoikeustyöhön. Tätä testattiin avoimen opintopiirin suunnittelussa ja toteutuksessa syksyllä 2014.

Kuopion paikallisryhmän myös tänä vuonna jatkuvan pilotin puitteissa tutkitaan ja analysoidaan sitä, miten paikallinen tapahtuma tai tapahtumayhteistyö toimii ihmisoikeuskasvatuksen ja kampanjoinnin muotona, tuo paikallista näkyvyyttä ja lisää kiinnostusta myös ryhmän toimintaa kohtaan.

Uutta strategiaa ja aktivismin suuntaa kehittämään etsittiin avoimella haulla aktivisteja *Kehittäjät -ryhmään*. Vuoden mittaan työryhmä antoi panoksensa paikallisaktivismin kehittämiseksi ja laati aktivismia koskevat suositukset strategiatyötä varten. Suosituksia työstettiin ryhmän kokoontumisissa sekä ryhmän vetämässä syysseminaarin työpajassa lokakuussa 2014. Ryhmä luovutti *Pelastetaan aktivismi!* -suositukset johtokunnalle joulukuussa.

Vuoden mittaan on vahvistunut ajatus siitä, että kehittämällä aktivismia kokonaisvaltaisesti yhdessä aktivistien ja ammattilaisten kanssa vahvistamme Amnestya ihmisoikeusliikkeenä ja sitoutamme olemassa olevia ja uusia tukijoita ihmisoikeustyöhön. Tässä paikallisaktivisteilla on oma erityinen roolinsa ihmisoikeuksien edistäjinä.

Hankkeen väliraportti on saatavilla keväällä.

4.3. Yksilötyön ja maakohtaisen työn arvioiminen

Maakohtaisen työn arviointi aloitettiin syksyllä materiaalien kartoituksella, analysoinnilla ja tilastoinnilla. Selvitystä varten on tehty kysely muutamille ulkoministeriön maosastojen edustajille ja ihmisoikeuspolitiikan yksikölle. Lisäksi on keskusteltu Kepan ja um:n asiantuntijoiden kanssa kehityspolitiikan liityntäkohdista Amnestyn työhön. Keskusteluja on käyty myös toimiston sisällä.

4.4. Taiteilija- ja muu kulttuuriyhteistyö

Resurssipuutteen takia tätä kohta ei päästy aloittamaan vuoden 2014 aikana.

4.5. Projektisuunnittelu, -hallinta ja -arviointi

Keväällä järjestimme kaksi koulutusta aiheesta, johon osallistui laaja määrä toimiston työntekijöitä. Koulutusten antia on hyödynnetty käytännön työssä.

4.6. Työ uuden strategian laatimiseksi

Amnestyn kansainvälisessä edustajainkokouksessa elokuussa 2015 hyväksytään liikkeelle uusi pitkän aikavälin strategia. Tavoitteenamme on, että olemme vaikuttamassa kansainvälisen strategian tavoitteisiin ja varmistamme, että Suomen osaston toimijat osallistuvat laajalti oman strategiamme kehittämiseen.

Strategiatyö alkoi toukokuussa 2014toimiston sisäisillä keskusteluilla. Kesän aikana aktivistit ja työntekijät laativat näkemyspapereita strategiatyötä varten.

Syyskuussa strategiatyö jatkui kahdessa johtokunnan ja toimiston johdosta koostuvissa työryhmissä. toisessa keskityttiin kansainvälisen strategian kommentoimiseen ja toisessa Amnestyn Suomen osaston tulevaisuuteen.

Lokakuussa kansainväliselle liikkeelle annetuissa kommenteissa painotimme erityisesti aktivismin ja yksilötyön merkitystä ihmisoikeustyömme ytimessä. Koska ihmisoikeuskasvatus on näkyvästi esillä strategialuonnoksessa, ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija käynnisti lokakuussa omissa verkostoissaan laajahkon sähköisen kyselyn, jolla positioitiin Amnestyn tekemän ihmisoikeuskasvatuksen merkitystä ja tehtävää.

Amnesty Suomessa -strategiatyöryhmä pohtii laajemmin nimenomaan Suomen osaston strategiaa kansainvälistä suunnittelusykliä pidemmällä aikahaarukalla. Syysseminaarissa uutta strategiaa ja Suomen osaston tulevaisuutta kartoitettiin kolmessa työpajassa vaikuttamisen, näkyvyyden ja aktivismin näkökulmasta. Aktivismin kehittäjät - ryhmäläiset luovuttivat aktivismityöpajassa työstetyt Pelastetaan aktivismi! -suositukset johtokunnalle joulukuussa 2014.

5. TALOUS JA VARAINHANKINTA

5.1. Talous

Osaston taloushallinto on toiminut suunnitelmien mukaan. Kansainvälisen liikkeen talousraportointijärjestelmän mukaiset talousraportit lähetettiin ajallaan. Kansainväliselle liikkeelle annettiin 300 000 euron laina. Vuoden tulos osoittaa 316 874 euroa alijäämää. Tarkemmat luvut löytyvät tilinpäätöksessä.

5.2. Varainhankinta

Vuoden 2014 varainhankinnan kokonaistuotto oli 3 737 456 euroa, mikä on 2,6 prosenttia aikaisempaa vuotta vähemmän. Tuloksen takaa löytyy arpajaisten olematon tuotto, Storen siirtyminen arvonnalisäverovelvolliseksi ja aikaisempaa pienempi vuosimyynti sekä jäsen- ja tukijatietokannan uusiminen, joka johti syksyllä suoramaksujen saamatta jäämiseen tietokoneohjelmassa olleen virheen takia. Tietokannan uusiminen vaikeutti myös merkittävästi telesoittoihin.

5.2.1. Säännölliset lahjoitukset

Amnesty merkittävin tulolähde on säännöllinen lahjoitus, jonka osuus tuotoista oli 85 prosenttia (84%/2014). Amnesty sai 5895 uutta tukijaa vuonna 2014. Heistä 81 prosenttia (81 %/2014) liittyi katu- ja ovirekrytoinnin kautta. Muut liittyivät telesoittojen, integroidun kampanjoinnin ja verkon kautta. Katurekrytointi on huomattavasti haastavampaa aikaisempiin vuosiin nähden, joten tuloksia voi pitää erittäin hyvinä.

Vuoden aikana 3862 (5166 vuonna 2013) kuukausitukijaa korotti tukisummaansa teletiiimin tekemien tukijapuheluiden kautta. Tämä on erittäin hyvä tulos siihen nähden, että vuoden viimeisen vuosikolmanneksen aikana teletiiimi pystyi soittamaan korotussoittoja erittäin rajoitetusti. Toimintaa rajoittaviin tekijöihin nähden televarainhankinta onnistui tehtävässään yli tavoitteiden ja tulos oli erinomainen.

Suoraveloititus päättyi vuoden 2014 alussa ja tilalle tulleet e-lasku ja suoramaksu olivat haasteellisia. Muutos on vaatinut huomattavan paljon seurantaa ja lisätöitä. E-laskutukseen liittyy suoria taloudellisia riskejä. Osa tukijoista maksaa satunnaisesti kuukausitukeaan tai maksaa ilmoittamaansa vähemmän.

5.2.2. Muut tulot

Vuosijäsenmaksuja kertyi 162 596 euroa (157 205 €/2014). Jäseniä oli vuoden lopussa 12 903. Kertalahjoituksia kertyi 125 800 euroa (154 461€/2014). Kertalahjoituksia kertyi pääosin verkkoalahjoituksista ja hätävetoomusverkostosta. Uutena toimintamuotona toteutettu solidaarisuuskorttikampanja tuotti 12 426 euroa.

Amnesty Storen myynti vuonna 2014 oli 58 800 euroa, tilauksia tehtiin 1270 kpl. Vuonna 2013 myynti oli 100 000 euroa ja tilauksia saapui 2240 kpl. Lokakuussa verottajan päätöksen myötä Storesta tuli arvonnalisäverovelvollinen vuoden 2013 alusta. Koska vuoden 2013 alv:t on otettu vuoden 2014 tuloksesta, virallinen tilinpäätöksessä oleva luku on alhaisempi. Yleisen heikentyneen taloustilanteen lisäksi tähän radikaaliin myynnin laskuun on kaksi selkeää syytä. Uusia tuotteita Storeen tuli ainoastaan keväällä. Toukokuu näkyikin myyntiluvuissa piristävänä piikkinä, joka hävisi joulumyynnille vain niukasti. Toisena syynä Storen tulokseen on Amnesty verkkosivu-uudistuksen yhteydessä keväällä poistettu suora linkki Storen sivuille. Uusia asiakkaita ei tullut Storeen.

6. ORGANISAATIO JA TOIMISTON HALLINTO

6.1. Vuosikokous ja johtokunta

Osaston vuosikokous järjestettiin Helsingissä 23.3. Kokouksessa uusiksi johtokunnan jäseneksi valittiin Aino-Kaisa Manninen ja Thomas Hackman. Erovuorossa olevista uuden mandaatin saivat vaaleissa Jussi Förbom (puheenjohtaja) sekä Ida Sulin. Muut jatkavat johtokunnan jäsenet olivat Tuomas Laine (taloudenhoitaja), Kari Lehti ja Kevät Nousiainen.

Osaston syysseminaari järjestettiin Helsingissä 25–26.10. Seminaarissa vierailivat Ukrainan Amnestyn johtaja Tanya Mazur ja Israelin osaston johtaja Yonatan Gher. Seminaarissa oli tällä kertaa painostettu erityisesti aktivistien osallistumiseen. Koko tilaisuuden juontajina toimivat Ida Repo ja Mii-ko Toiviainen. Kirjailija Elina Hirvosen vetämässä osuudessa suunniteltiin aktivismihankkeita, joita arvioivat presidentti Tarja Halonen, päätoimittaja Riikka Venäläinen ja MEP Sirpa Pietikäinen. Mukana kutsuttuina puhujina olivat myös lukuisia muita henkilöitä.

Ennen vuosikokousta johtokunta kokoontui kaksi kertaa. Vuosikokouksessa valittu uusi johtokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Ensimmäisessä kokouksessa varapuheenjohtajiksi valittiin Ida Sulin ja Thomas Hackman.

6.2. Toimisto

Toiminnanjohtajana toimi Frank Johansson ja ihmisoikeustyön johtajana Niina Laajapuro. Varainhankintatiimiä johtivat Nora Huhta (tammi–elokuu) ja hänen sijaisenaan Mariliinu Ahlström (syys–joulukuu), talous- ja hallintotiimiä Katri Korhonen ja viestintätiimiä Ilpo Kiiskinen. Johdon erityisneuvonantajana toimi Anu Merenlahti.

Vuoden lopussa vaikuttamistiimissä työskentelivät Anu Tuukkanen, Tiina Oikarinen (Pia Puu Oksasen sijainen), Susanna Mehtonen, Maarit Pihkala ja Tiina Valonen. Määräaikaisena tiimin avustajana toimi Emma Åman.

Viestintätiimissä työskentelivät Outi Haapanen, Noora Jussila (Heli Sariolan sijainen), Markus Viljasalo, Saara Manelius ja Tomi Asikainen. Lisäksi tiimissä toimivat tuntityöläisinä Karoliina Knuuti ja Marie Kajava sekä määräaikaisena kampanja-avustajana Maria Talvela.

Varainhankinnassa työskentelivät Jussi Manelius (Leena Tarjamon sijainen), Niina Kari, Annika Eriksson, Marko Pajula ja Hanna Valkama. Tuntipalkkaisena teletiiimin assistenttina työskenteli Hanni Halonen. Feissauskaudella määräaikaisina f2f-koordinaattoreina toimivat Linda Nyholm ja Ulpu Seppälä. Tuntipalkkaisia tele- ja katuvarainhankkijoita oli lähemmäs 150.

Talous- ja hallintotiimissä toimivat Pia Tikkanen, Mia Mikkola, Jukka Vallisto ja Roosa Haimila (Anna Nurmin sijainen) sekä tuntipalkkaisena ICT-avustajana Ville Sahlakari.

Vuoden aikana toimistossa oli kuusi korkeakouluharjoittelijaa.

6.2.1. Henkilöstöhallinto

Toimistolla käytiin kehityskeskustelut tammikuussa ja marraskuussa. Tammikuun keskusteluihin sisältyi henkilökohtainen tavoiteasetanta vuodelle 2014, jonka toteutumista arvioitiin syksyn keskustelun yhteydessä. Saavutettujen tulosten perusteella maksettiin joulukuussa vuosilisää siihen oikeutetuille työntekijöille.

Palkkamallin tarkistus vietiin läpi ja uusi malli tuli voimaan huhtikuun alussa. Tämän johdosta kaikille työntekijöille laadittiin uudet toimenkuvat ja vaativuusluokitukset. Loppuvuoden aikana toteutettiin uudistuksen yhteydessä sovittu palkkatasovertailu muihin järjestöihin, valtionhallintoon ja Pohjoismaisiin osastoihin.

Lokakuussa toimistolla tehtiin vuosittainen ilmapiirikysely. Tuloksia käsiteltiin tiimikoordinaatiossa, toimistokokouksessa ja tiimeissä.

Työsuojeluasioissa keskityttiin toimiston ja erityisesti vastaanoton turvallisuuteen. Vastaanoton tiskiä siirrettiin työpisteen turvallisuuden parantamiseksi, minkä lisäksi asiakaspalvelun turvaohjeita päivitettiin. Työsuojelun toimintaohjelma uusittiin vuosille 2014–2015.

Toimiston henkilöstölle järjestettiin kaksi turvallisuusteemaista yhteiskoulutusta: yksi asiakaspalvelusta ja uhkaavan asiakkaan kohtaamisesta ja toinen tietoturvasta. Lisäksi 6 työntekijää kävi ensiapukurssin. Kriisipurkumenetelmään käyttöön koulutetuille tukihenkilöille järjestettiin kertaus- ja keskustelutilaisuus menetelmän käyttökokemuksista. Näiden lisäksi toimistolla kokoontui viikoittain ruotsin keskusteluryhmä.

Henkilöstölle järjestettiin keväällä virkistyspäivä sekä syksyllä pikkujoulut.

6.2.2. Asiakaspalvelu ja toimistovapaaehtoiset

Vapaaehtoiset kävivät työskentelemässä yhtenä päivänä viikossa, ja tekivät 216 usean tunnin työvuoroa. Vuoden aikana toimistovapaaehtoisten työpanos oli yhteensä 450 tuntia.

Työtehtävät olivat moninaisia ja tukivat niin hallintoa, kampanjatoimintaa, varainhankintaa kuin vaikuttamistyötä. Vapaaehtoisilla on keskeinen rooli Storen postituksien hoitamisessa.

6.2.3. Informaatioteknologia

Toimiston IT-infran päivitys eteni edelleen. Toteutettiin toimiston tietoturvakartoitus, ja sen pohjalta henkilöstölle pidettiin tietoturvakoulutus. Huhtikuussa tehtiin Heartbleed-haavoittuvuuden vuoksi tarpeellisia toimenpiteitä. WLAN-verkon kattavuutta parannettiin. Etätyön mahdollisuuksia parannettiin suojatulla etäyhteydellä verkkolevylle.

Jäsen- ja tukijatietokannan toimittajan jatkokehitysresurssien huononuttua olennaisesti päätettiin Avoinen Sebacon-järjestelmän tilalle ottaa Salesforce. Yhteistyökumppaneina ovat olleet Fluido Oy, sekä Steeri Oy laskutuksen osalta. Käyttöönottoprosessi oli pitkä ja siihen liittyi paljon ongelmia, mutta saatiin valtaosin valmiiksi vuoden 2014 loppuun mennessä.

6.2.4. Toimiston infrastruktuuri

Henkilöstöasiantuntijalle rakennettiin oma työhuone henkilöstöasioiden luottamuksellisen käsittelyn turvaamiseksi. Hiljaisen työn tilan suunnitelma valmistui ja työt tilattiin, tila valmistuu tammikuun 2015 aikana.

7. YHTEYDET KANSAINVÄLISEEN LIIKKEeseen

Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja osallistuivat kansainväliseen puheenjohtajien ja osaston johtajien kokoukseen juhannusviikonloppuna Readingissa sekä Amnestyn EU toimiston vuosikokoukseen Irtressa, Belgiassa lokakuussa.

Johtokunnan jäsen Aino-Kaisa Manninen ja toiminnanjohtaja osallistuivat Pohjoismaiden osastojen kokoukseen Färssaarilla kesäkuussa.

Toiminnanjohtaja osallistui Amnestyn Eurooppa työtä koskevaan kehitysryhmään, ryhmä kokoontui syyskuussa Brysselissä ja syksyn aikana kaksi kertaa Lontoossa. Toiminnanjohtaja kävi myös perehdyttämässä Ruotsin osaston uutta pääsihteeriä ja osallistui EU-yhdistyksen kevätkokoukseen Varsovassa. Lisäksi hän osallistui Amnestyn kansainväliseen delegaatioon Venäjällä tammikuussa ja Hollanin osaston järjestämään seminaariin Stephen Hopgoodin kirjasta ”Endtimes of Human Rights” helmikuussa.

Suomessa järjestettiin helmikuussa kansainvälinen Venäjä-kokous (katso yllä kohta 1.2.) ja Amnestyn Suomen osaston kampanjakoordinaattorit isännöivät pohjoismaisten Amnesty-osastojen kampanjakoordinaattorien tapaamista Helsingissä helmikuussa. Kaksipäiväisen kokoukseen osallistui myös kansainvälisen sihteeristön edustajia. Vaikuttamistiimin asiantuntijat tapasivat Ashfaq Khalfanin kv-sihteeristön TSS-oikeustiimistä maaliskuussa.

Ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija on mukana kansainvälisen sihteeristön HRE-vaikuttamistyötä kehittävässä työryhmässä (HRE 2020).

Tiedottaja osallistui Lontoossa kansainväliseen sihteeristön järjestämään tiedottajien suunnittelukokoukseen tammikuussa, oikeudellinen asiantuntija (Mehtonen) osallistui Dublinissa Irish Refugee Councilin järjestämään seminaariin EU:n yhteisestä turvapaikkajärjestelmästä, ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija osallistui Nordic Youth Conference 2014 suunnitteluun Kööpenhaminassa.

Viestintäpäällikkö ja oikeudellinen asiantuntija (Valonen) osallistuivat kidutuksen vastaisen kampanjan kansainväliseen valmistelukokoukseen Kööpenhaminassa huhtikuussa.

Viestintäpäällikkö tapasi muiden pohjoismaiden kampanja- ja viestintäpäälliköt kesäkuussa Tukholmassa. Kaksipäiväinen Nordic Finance Meeting järjestettiin sekin tänä vuonna Tukholmassa. Kokoukseen osallistui Suomesta toimistopäällikkö. Oikeudellinen asiantuntija (Mehtonen) osallistui eurooppalaisten pakolaiskoordinaattoreiden kokoukseen Istanbulissa kesäkuussa.

Peräti seitsemän työntekijää osallistui Amnestyn kansainväliseen varainhankkijoiden Skillshare tapahtumaan Lissabonissa kesäkuussa

EYM (European Youth Meeting, Stop Torture -teemalla) oli Puolassa heinäkuun lopussa. Suomesta tapaamiseen osallistui kaksi aktivistia. 10 nuorta aktivistia osallistui kampanja-assistentti Maria Talvelan vetämässä delegaatiossa Nordic Youth Conferenceen Kööpenhaminassa elokuussa.

Maakohtaisen työn asiantuntija osallistui Individuals at Risk -koordinaattoreiden kokoukseen Istanbulissa syyskuussa. Verkkotuottaja osallistui syyskuussa Lontoossa järjestettyyn Social Media Skillshareen, jossa otettiin käyttöön yhteinen sosiaalisen median julkaisu- ja seurantajärjestelmä Sprinkl.

Ihmisoikeuskasvatuksen asiantuntija ja harjoittelija osallistuivat My Body, My Rights -koulutukseen Lontoossa lokakuussa.